

Asia: VN/9791/2020

Rikosprosessin tehostaminen

1. Lapsiin kohdistuvien rikosten käsittelyn nopeuttaminen

a) Esitutinnan toimittamista sekä syyteharkintaa ja syytteen nostamista kiireellisesti koskevat ehdotukset sekä pääkäsittelyn pitämistä määräajassa koskeva ehdotus asianomistajan ollessa alle 18-vuotias (ETL 3:11, ROL 1:8a ja ROL 5:13)

Rikosprosessin kestossa ja käsittelyajoissa on nykypäivänä liikaa alueellista eroja ja näin ei saisi olla. Käsittelyä tulee muutenkin nopeuttaa ja tästä syystä katsomme, että ehdotukset ovat hyvät.

b) Edunvalvojan määräämistä esitutkinnassa koskeva ehdotus (ETL 4:8)

Ehdotus vie asioita oikeaan suuntaan mutta edelleen jää asioita, joita tulisi kehittää edunvalvojan määräämisessä. Nämä koskevat lähinnä kireellisiä tilanteita.

2. Erityisosaamisen turvaaminen

a) Esitutinnan johdon keskittämistä alle 18-vuotiaita koskevassa esitutkinnassa koskeva ehdotus (ETL 4:7)

Koska ko. esitutkintoja hoitavat vain erityisosaamiskoulutuksen saaneet tutkijat olisi luontavaa, että tutkinnanjohtajina toimivat myös vain sellaiset henkilöt jotka ovat erikoistuneet ko. aihepiiriin.

b) Esitutkintatoimenpiteiden ja tutkinnan johdon keskittämistä erityisen suojelun tarpeessa olevia asianomistajia koskevassa esitutkinnassa koskeva ehdotus (ETL 4:7a)

Osaamisen vahvistaminen ko. asioissa on tarpeellista. Esitutkintatoimenpiteiden ja tutkinnan johdon keskittäminen on lähtökohtaisesti hyvä asia mutta tämä ei saa vaikuttaa negatiivisesti tutkinta-aikoihin. Jos erityisesti koulutettuja on liian vähän tai lukumääriä rajataan on vaarana, että näin voi käydä.

3. Tekniikan hyödyntäminen rikosprosessissa

a) Kuulustelutilaisuuden tallentamista ääni- ja kuvatallenteeseen koskeva ehdotus (ETL 9:3)

Videointia olisi syytä edistää ja sitä tulisi käyttää myös asianosaisten pyynnöstä. Ihmiskaupparikokset ja sen kaltaiset rikokset ovat luonteeltaan sellaisia, että esitutkinnassa tallennettua kuulustelua pitäisi pystyä käyttämään todisteena oikeudenkäynnissä.

b) Kuulustelutilaisuuden tallentamisesta todisteena käyttämistä varten koskevat ehdotukset (ETL 9:4 ja OK 17:24)

Ehdotukset ovat perusteltuja.

4. Esitutkintayhteistyön kehittäminen

a) Tutkintasuunnitelmia koskeva ehdotus (ETL 3:3a)

Ehdotus tähtää ideaalitalanteeseen ja se ei ole aina tarkoituksenmukaista. Hyvä että on maininta siitä, että tutkintasuunnitelmaa ei tarvitse tehdä jos sitä pidetään tarpeettomana.

b) Loppulausuntoa koskeva ehdotus (ETL 10:1)

Ehdotukseen ei ole kehitysideoita.

c) Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän yhteistyövelvollisuutta koskeva ehdotus (ETL 5:3)

Yhteistyö on jo nykyisellään erittäin hyvällä tasolla.

5. Sovittelumahdollisuudesta ilmoittamista koskevat ehdotukset (ETL 4:16 ja 4:18)

.

Sovittelua voisi laajentaa ja hyödyntää paremminkin. Ehdotuksiin ei ole lisättävää.

6. Ns. putkakuolemia ja poliisin voimankäyttötilanteita koskevat ehdotukset (ETL 2:4 ja 5:1)

.

Ns. putkakuolemat ovat asioiltaan sellaisia, että ulkopuolisen tarkastelun näkökulmasta näyttäisi paremmalta jos syyttäjä ulkopuolisen toimisi tutkinnanjohtajana vaikka osapuolisina olisi muitakin kuin poliisihenkilöitä.

7. Tarve ja edellytykset syyttäjän vaitiolo-oikeudesta säätämiseksi (mietinnön liite 2)

.

Syyttäjän vaitiolo-oikeus tulisi olla tarkemmin säädeltyä ja sen tulisi olla samansuuntaisesti säädeltyä kuin poliisin esitutkintayhteistyön onnistumisen kannalta tarkasteltuna.

8. Muut mietinnössä käsitellyt asiat

a) Velvollisuus esitutkinnan toimittamiseen ja selvittämisvelvollisuuden laajuus

Ns. esitutkintapakko on suurin haaste nykypäivän rikostutkintatyössä. Ilman muutoksia tähän ei päästä nopeampaan ja tehokkaampaan rikosprosessiin. Ei riitä, että nykypäivän, lainasäättäjän antamia, mahdollisuuksia hyödynnetään tehokkaammin.

b) Syyteneuvottelun kehittäminen

Ei lausuttavaa.

c) Perusteluvollisuus syyttäjän ja esitutkintaviranomaisen sekä tuomioistuimen ratkaisussa

Ei ole tarvetta kehittää koska varsinkin esitutkintaviranomaisten ratkaisussa on tapahtunut paljon kehitystä perusteluiden suhteen.

d) Rikosasioiden valmistelu käräjäoikeudessa

Ei lausuttavaa.

e) Preklusio rikosasioissa

Ei lausuttavaa.

f) Adheesioperiaate

Ei lausuttavaa. Nykyinen malli toimii.

g) Uhridirektiivin täytäntöönpano toisessa jäsenvaltiossa asuvien uhrien oikeuksien osalta

Kaipaa pientä täydennystä kuten on esitetty.

9. Ehdotusten vaikutukset, mukaan lukien arvio mahdollisesta tuottavuuden lisääntymisestä sekä vaikutukset ICT-järjestelmiin

.

Koko rikosprosessin ketjun on oltava yhtä vahva. Tuottavuus ei lisääny ja prosessi ei nopeudu jos jokin osa ketjusta toimii vajaalla teholla esim. liian pieneillä rerusseilla. Varisinkin pienemmissä toimintaympäristöissä yhteistyö eri toimijoiden toimii nykyisellään jo hyvin. Moni ns. laatua parantava asia vie toimintaa eteenpäin ja parantaa asioita mutta tulee hidastamaan prosesseja entisestään ilman resurssilisäyksiä. Nykyiset ICT-järjestelmät eivät tue toimintaa nykyiselläänkään riittävän hyvin ja tämä on yksi merkittävä asia joka jarruttaa tehokasta ja nopeaa toimintaa.

10. Muuta

.

-

Skur Thomas
Pohjanmaan poliisilaitos - Rikostorjuntasektori